

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Природничо-географічний факультет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКИ

**Збірник статей студентів природничо-географічного факультету
МДПУ імені Богдана Хмельницького**

ВИПУСК II

Мелітополь – 2019

УДК 1+55+37+9
А 43

А 43 Актуальні проблеми вітчизняної науки: Збірник статей студентів природничо-географічного факультету МДПУ імені Богдана Хмельницького. Випуск II / За ред. Л. М. Донченко, С.І. Пачева. Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2019. 174 с.

Матеріали доповідей подано в авторській редакції. Погляд редакційної колегії збірника не завжди співпадає з позицією авторів опублікованих матеріалів. Автори повністю відповідають за стилістику, точність наведених фактів, цитат, власних імен, дат та інших відомостей.

© Автори статей, 2019.
© Мелітопольський
державний педагогічний
університет імені Богдана
Хмельницького, 2019.

ЗМІСТ

Бессараб В.А. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТЕРИТОРІЇ НИЖНЬОДНІСТРОВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ	6
Білокобила М.О. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	10
Блищик М., Передерій Д., Шелудько О. ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ	13
Бородіна К.О. ЄВРОПЕЙСЬКА ПОЛІТИКА ІСПАНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ В ЧАСИ ПРАВЛІННЯ ФІЛІПА ІІ	17
Будей П. ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА	22
Гладкий Д. ІСТОРІОГРАФІЯ ВИВЧЕННЯ ІСТОРИЧНИХ ПОГЛЯДІВ М.ДРАГОМАНОВА	25
Горбань С., Придьма А. РОЛЬ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ З ГЕОГРАФІЇ У СУЧАСНІЙ ШКОЛІ	29
Григоренко М., Луконіна Ю. ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ: ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ	33
Донцова К.С. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГІДРОГРАФІЧНОЇ МЕРЕЖІ ПІВНІЧНОГО ПРИАЗОВ'Я	36
Ейтінгер О.С. СУЧАСНА ДИНАМІКА БЕРЕГОВОЇ ЗОНИ В РАЙОНІ АРАБАТСЬКОЇ СТРІЛКИ	39
Жук Д.В. ДІЯЛЬНІСТЬ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА У МІСТІ ВОЛНОВАХА ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	44

Кафо С. В. ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ НООСФЕРНОЇ КОНЦЕПЦІЇ В. ВЕРНАДСЬКОГО ЯК СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	47
Кирєєв К.Є. МЕТОДИЧНІ ВИМОГИ ДО МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В ВИЩИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	53
Ковальчук А., Начосна В. РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	57
Кожасєва А.С. ФАКТОРИ, ЩО ОБУМОВЛЮЮТЬ РОЗВИТОК АБРАЗІЙНО-ЗСУВНИХ БЕРЕГІВ НА ПІВНІЧНОМУ УЗБЕРЕЖЖІ АЗОВСЬКОГО МОРЯ ...	61
Козинець В.С. ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ СИСТЕМ ПІВНОЧІ ТА ПІВДНЯ У 1820-Х РОКАХ	70
Кремень В.В. ХАРАКТЕРИСТИКА ГЕОГРАФІЧНОГО ЗМІСТУ БАНКНОТ КРАЇН ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ	73
Младьонов І.М. ЕКОНОМІЧНІ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ В ДОБУ ПЕРЕБУДОВИ	76
Мусна А.С. ПОЛІТИЧНИЙ ПОРТРЕТ ТОМАША МАСАРИКА.....	81
Мусієнко В.М. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ В РІЗНІ ВІКОВІ ПЕРІОДИ	84
Непша Я.Ю. СУЧАСНІ ЕКЗОГЕННІ ГЕОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ	89
Оніщенко С.С. СТАН ТА ВИКОРИСТАННЯ МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННОЇ БАЗИ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	92
Оношко А.О. ХАРАКТЕРИСТИКА АРХИЗЬКОГО ТУРИСТИЧНОГО МІКРОРАЙОНУ	96
Передрій Д.О. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЛІМАТУ КУОРТУ КИРИЛІВКА	99
Пласкальна К. ХАРАКТЕРИСТИКА РИНКУ ПРАЦІ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	104

Прохорова Д. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИДАТНОСТІ РІЧОК УКРАЇНИ ДЛЯ ВОДНОГО ТУРИЗМУ	107
Сагдієва І.І., Панченко А.Ю., Передерій Д.М. СТАНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ РЕКРЕАЦІЇ ТА ТУРИЗМУ УКРАЇНИ	110
Саприкін В.В. СИСТЕМА ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ	114
Склярів Р. В. ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕМОГРАФІЧНИХ ПРОБЛЕМ МЕЛІТОПОЛЯ ЯК СКЛАДОВОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ МІСТА	118
Талдикіна О. Р. ЗАПРОВАДЖЕННЯ ХРИСТИЯНСТВА НА ТЕРИТОРІЇ БОЛГАРІЇ	121
Терзієв В.М. ПОЛІТИЧНА КОНФРОНТАЦІЯ МІЖ АНГЛІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ...	124
Устименко І.О. ХАРАКТЕРИСТИКА НЕТРАДИЦІЙНИХ ВИДІВ ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТТІ	129
Чопик Д.І. СУЧАСНИЙ СТАН АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ м. ЗАПОРІЖЖЯ	132
Шелудько О.М. СТРУКТУРА ТА ОБСЯГИ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ	135
Ситненко М. ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА СОЦІАЛЬНИЙ-ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН УЗБЕРЕЖЖЯ АЗОВСЬКОГО МОРЯ	140
Абраменко О., Арапан М., Тонка Н. СУЧАСНА ДІЯЛЬНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ UNWTO ДЛЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В СВІТІ..	146
Денисенко В., Турецька А. ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ЛАНДШАФТО-ЗНАВСТВА ЯК НАУКОВОГО НАПРЯМУ	149

С.38-40.

3. Непша О.В. Іванова В.М. Екологічні проблеми використання геологічного середовища людиною. Роль освіти у формуванні життєвих цінностей молоді: матеріали регіональної науково-практичної конференції студентів і молодих учених (02 грудня 2016 р). Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. С.177-179.
4. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Запорізькій області у 2018 році. URL: <https://www.zoda.gov.ua/news/46809/regionalna-dopovid-pro-stan-navkolishnogo-prirodnogo-seredovisha-u-zaporizkiy-oblasti-u-2018/>.

УДК 551.581.2:502.51(262.54)(210.5)

ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА СОЦІАЛЬНИЙ-ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН УЗБЕРЕЖЖЯ АЗОВСЬКОГО МОРЯ

Ситненко М.В.,

студентка ІІМ курсу, спеціальність

014.07 Середня освіта (Географія)

(науковий керівник –

к.геогр.н., доц., М.Л. Сажнев)

Глобальні зміни клімату, привертають увагу зокрема до питань пов'язаних з дослідженням динаміки гідрометеорологічного режиму Азовського моря та впливом на соціальну інфраструктуру. На основі максимальних показників підняття рівня моря може бути затоплено близько 650 тис. га суходолу, а враховуючи нагони - до 1 млн. га. Для морських галузей господарства та екологічного моніторингу особливий інтерес представляє інформація метеорологічних (температура повітря, вітер, атмосферні опади) і гідрологічних (рівень моря, хвилювання, течії, температура і солоність морської води, льодові умови) показників стану морського середовища.

Глобальні зміни клімату призводять до коливань багатьох гідрометеорологічних чинників в басейні Азовського моря які, в свою чергу, призводять до змін видового складу гідробіонтів, продуктивності окремих компонентів гідроекосистем, фізіолого-біохімічного стану окремих особин і т.д. Зміна клімату негативно позначається на геосистемах, біорізноманітті, водних і біотичних ресурсах, а також здоров'ї людей. Дослідженню екологічного стану навколишнього середовища Азовського регіону, оцінці екологічних ризиків, стратегії управління екологічною безпекою присвячено роботи О. М. Адаменка, Я. О. Адаменка, В. М. Шмандія, М. М. Приходька та інших.

В статті узагальнено результати досліджень динаміки та впливу кліматичних змін у прибережній смузі Азовського моря, розкрито проблеми та запропоновано шляхи забезпечення екологічної безпеки досліджуваної території. Основною причиною глобального потепління вважається антропогенний викид парникових газів, що спостерігається з середини ХХ сторіччя. В свою чергу зростання температури атмосфери призводить до танення льодовиків і зменшення снігового покриву та як наслідок й до підвищення рівня моря. Саме це ставить під загрозу узбережні зони континентів, які найчастіше густонаселені.

Згідно висновків Доповіді Міжурядової групи експертів зі зміни клімату надмірні рівні атмосферних концентрацій діоксиду вуглецю, метану та закису азоту внаслідок антропогенних викидів парникових газів є головною причиною потепління, що спостерігається з середини ХХ ст. З 1950-х років спостерігаються зміни, які є безпрецедентними у масштабах від десятиліть до тисячоліть й за період з 1880 до 2012 р. призвели до потепління – на 0,85°C (від 0,65 до 1,06)°C . А вже в 2017 р. глобальні середні температури були на 1,1°C вище доіндустріального рівня. ЦЕ в свою чергу призводить до зміни кріосфери – за останні два десятиріччя Гренландський і Антарктичний льодовикові щити втрачали масу; льодовики продовжували танути практично у всьому світі; площа снігового

покриву в весняний період у Північній півкулі продовжувала зменшуватися. В наслідок танення льодовиків і зменшення снігового покриву, підвищується рівень Світового океану що був майже незмінним упродовж протягом останніх 3000 років, й коливання не перевищували 0,2 мм на рік.

Але підвищення рівня моря відрізняється у різних регіонах Землі. Наприклад, в наслідок руху земної кори основна частина Південної та Центральної Європи, у тому числі, Південь України, повільно опускається (до 0,5 мм/рік), в той час як більша частина Північної Європи (за винятком Північної Німеччини) піднімається над рівнем океану. Зміна клімату призведе і до підвищення рівня Азовського моря, і змін прибережних територій України. Масштаби прояву цих процесів будуть залежати від інтенсивності та висоти підвищення рівня морів.

Переважаюча кількість сучасних досліджень, спирається на вивчення історичних трендів змін рівня моря, на цій основі науковці роблять висновки про продовження підняття рівня моря і свої прогностичні показники узгоджують із результатами глобальних досліджень. За різними сценаріями змін клімату зростання рівня Азовського моря може становити від 22 до 115 см до 2100 року. Втім існують й більш екстремальні сценарії підвищення рівня Азовського моря до 2100 року: від 0,66 м до 7,15 м. Згідно із П'ятим Національним повідомленням України з питань зміни клімату, ризику та втрати від підняття рівня моря станом на 2100 рік відрізнятимуться залежно від сценаріїв підняття. Слід очікувати, що до 2100 року значно збільшиться повторюваність екстремальних значень рівня моря, пов'язаних зі штормами і нагонами.

Так за умови незначного підняття рівня моря берегова зона зазнаватиме посиленої абразії, проте втрати земель будуть мінімальними. За песимістичного сценарію RCP8.5 необхідно буде запроваджувати активні заходи для захисту прибережних ресурсів. Посиляться процеси розмиву берегів, затоплення, підтоплення та засолення ґрунтів у Причорномор'ї і Приазов'ї;

підняття рівня моря також спричинить суттєві зміни в екосистемах гирлових областей Дунаю, Дніпра та Дністра, призведе до трансформації низинних ландшафтів морського узбережжя, активізуються ерозійні процеси. Під загрозою знищення опиняться значні площі земельного фонду, затоплення та підтоплення зазнають чимало населених пунктів [3,с.30].

Крім того, морське узбережжя в природному, соціальному, культурному та економічному відношеннях вирізняється своєю секторністю з подекуди суттєвою різницею між секторами. Непередбачуваність наслідків неефективного управління суттєво обмежує прогнозування результатів кожного з видів антропогенної діяльності в прибережних морських смугах.

Типовою проблемою управління прибережними смугами моря є необхідність інтегрувати кілька важливих аспектів:

1) принципова важливість взаємодії прибережних смуг суші і води;

2) комплексне використання ресурсів за принципом «не нашкодь»;

3) важливість взаємодії між органами державної, регіональної та місцевої влади; [2,с.32]

4) використання та охорона прибережного довкілля мають супроводжуватися вирішенням соціокультурних та економічних проблем.

Перша передбачає знання природних абіотичних та біотичних процесів, особливості поведінки забруднювачів у межах берегової смуги. Друга дає розуміння особливостей функціонуючої системи управління територіями як у юридичному, так і в економічному плані, відношення центрального та місцевих органів влади. Успішність комплексного управління прибережною смугою моря ґрунтується на спільному плануванні та організації управлінської діяльності державною та місцевою владою і громадами [10,с.178].

Управління природокористуванням у прибережній смузі Азовського моря потребує системності і комплексності. Незважаючи на значну кількість проектів і заходів здійснених у прибіжній смузі, морській акваторії та в межах прилеглої суші Українського Приазов'я, їх реалізація не носила системних ознак у зв'язку з відсутністю єдиної державної політики у прибережних смугах моря. І дотепер у більшості державних нормативних документів управлінського характеру про прибережну смугу моря йдеться опосередковано [4,с.440].

Управління природокористуванням слід планувати за територіальним принципом з орієнтацією не на політико-адміністративні одиниці, а на природно-господарські. У якості останніх за-пропоновані межі Приазовської ПДЛС включно з суходільними та акваторіальними складовими і системою взаємозв'язків між природними та антропогенними утвореннями у визначених межах. Паралельно слід на рівні держави формувати законодавчу базу з управління приморським природокористуванням.

Висновки. Зміна клімату є найбільш важливою і складною проблемою у сфері природокористування і охорони навколишнього середовища. Кліматичним змінам сприяють як природні, так і антропогенні чинники. Загальним ефектом діяльності людини щодо зміни клімату є глобальне потепління, зміна моделей атмосферних опадів, виникнення екстремальних явищ (посухи, повені, урагани). Дослідження причин і наслідків кліматичних змін дозволяє прогнозувати певні зміни в майбутньому, дає змогу до певної міри управляти кліматичною мінливістю і ризиками, пристосовуватися (адаптуватися) до них. Зміна клімату в бік потепління призведе і до підвищення рівня Азовського моря, що вплине і на прибережні території України. Масштаби прояву цих процесів будуть залежати від інтенсивності та висоти підвищення рівня морів.

Список використаних джерел та літератури

1. Бабіченко В. М. Максимальна температура повітря на території України в умовах сучасного клімату /

- В.М. Бабіченко, Н.В.Ніколаєва, С.Ф.Рудішина, Л. М. Гущина
// Український географічний журнал. – К.: Академперіодика,
2010. – № 3. – С. 6-15.
2. Вода близько. Підвищення рівня моря в Україні внаслідок
зміни клімату (коротке резюме дослідження)/Голубцов О.Г.,
Біатов А. П., Селіверстов О. Ю., Садогурська С. С.; за заг. ред.
Акерманн А. В., Садогурської С. С., Ставчук І. І. // Центр
екологічних ініціатив «Екодія». – К.: Print Qіuck, 2018. – 32 с.
3. Воровка В. Приазовська парадинамічна ландшафтна система
як форма організації ландшафтного простору / В. Воровка // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. – 2016. – № 1 (64). – С. 30-36.
4. Екологічна Конституція Землі: Методологічні засади.
Частина друга / за ред. Ю.Ю. Туниці. – Львів: РВВ НЛТУ
України, 2011. – 440 с.
5. Енергетична стратегія України на період до 2035 року
«Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»
(Розпорядження КМУ від 18 серпня 2017 р. № 605-р),
<https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/250250456>
6. Интегрированное управление ресурсами и безопасностью в
бассейне Азовского моря: Монография / Под ред. Б. В.
Буркинського, В. Н. Степанова, С. В. Бердникова; Институт
проблем рынка и экономико-экологических исследований. –
Одесса : ИПРЭЭ НАН Украины, 2010. – 672 с.
7. Осадчий В. І. Температура повітря на території України в
сучасних умовах клімату / В. І. Осадчий, В. М. Бабіченко // *Український географічний журнал*. – К.: Академперіодика,
2013. – № 4. – С. 32-39.
8. Перехід України на відновлювану енергетику до 2050 року /
О. Дячук, М. Чепелєв, Р. Подолець, Г. Трипольська та ін.; за
заг. ред. Ю. Огаренко та О. Алієвої // Пред-во Фонду ім.
Г.Болля в Україні. – К.: АРТ КНИГА, 2017. – 88 с.
9. Приходько М.М. Екологічна безпека природних і
антропогенно модифікованих геосистем : монографія. – К. :
Центр екологічної освіти та інформації, 2013. – 201 с.

10. Приходько М.М. Зміна клімату та її наслідки у Карпатському регіоні // Фізична географія та геоморфологія. – К. : ВГЛ "Обрії", 2012. – Вип. 1 (65). – С. 178-186.

УДК 379.85(100)(073)

СУЧАСНА ДІЯЛЬНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ UNWTO ДЛЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В СВІТІ

Абраменко О.,

Арапан М.,

Тонка Н.

студенти спеціальності

014 07 Середня освіта (Географія)

(науковий керівник –

к. геогр. н., доцент Арсененко І.А.)

Сучасна міжнародна туристична індустрія має вагоме значення для розвитку економіки, бізнесу та життєдіяльності людини. У багатьох країнах міжнародний туризм є основною галуззю економіки та сектором, який щонайшвидше розвивається та забезпечує приплив іноземної валюти. На його частку припадає до 5% світового ВВП. Вклад міжнародних подорожей і індустрії туризму в зайнятість населення складає 7-8%, що сприяє створенню робочих місць і підвищенню добробуту населення [1].

Досягнення даних показників забезпечує діяльність міжнародних туристичних організацій і в першу чергу UNWTO, які впливають на розвиток світового туризму та проводять протекціоністську політику в рамках окремих країн і регіонів, проводять моніторинг діяльності туристичних підприємств. Значна частина країн які зацікавлені в розвитку міжнародних туристичних зв'язків, проявляє значну увагу щодо міжнародної співпраці, що розвивається в двох формах: на двосторонній і багатобічній основі,